

URL : https://www.fedlex.admin.ch/eli/cc/54/757_781_799/de. (дата звернення: 28.02.2024).

УДК 355.4

Шейка О. І.
*аспірант кафедри безпеки та
правоохоронної діяльності,
Західноукраїнський національний
університет*

Балко Д. С.
*аспірант кафедри безпеки та
правоохоронної діяльності,
Західноукраїнський національний
університет*

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ЗЛОЧИННИХ ГРУП ЯК ОСНОВНА ЗАГРОЗА НАЦІОНАЛЬНІЙ БЕЗПЕЦІ ДЕРЖАВИ

Злочинність в системі підприємницьких структур виникає в результаті деформації соціальних відносин, дисфункції соціальних інститутів та особистості. Слід зазначити, що, на даний час, розвивається воно в результаті недосконалості законодавства, відсутності контролю та відповідальності підприємств, установ та організацій, багато з яких досягають над прибутків як законними, так і протиправними методами.

На основі проведених теоретичних досліджень встановлено, що продовж тривалого часу у вітчизняній науковій літературі вживали тільки поняття «злочинність». При цьому, між поняттями злочинності і загальнокримінальної злочинності можна було сміливо ставити знак рівності. Однак, динамічний розвиток наукової думки відзначає, що організованою злочинністю називають, явищем (феноменом й іншим, що недостатньо вивченими термінами), організованим злочинною групою, співтовариством, сукупністю кримінальних елементів.

Слід відзначити, що залежно від функцій в системі підприємницьких структур запропоновано виокремити такі види організованої злочинності:

- організована злочинність політико-соціального характеру (основною метою злочинного співтовариства є не так пряма матеріальна вигода, як підтримка чи руйнування наявної соціально-політичної системи);
- організована злочинність групового характеру (основа існування цих організацій – специфічний престиж, який дає сама належність до організації);
- організована злочинність корисливого типу (мета – матеріальна вигода (грабіж, крадіжки, рекет, шахрайство та ін.);
- організована злочинність – злочинний синдикат, який можна назвати мафіозним та ін. [1].

Звертаємо увагу на те, що основною метою організованої злочинності на

підприємствах – перманентне одержання максимального прибутку через незаконне виробництво товарів і послуг з використанням насильства під прикриттям корумпованих владних структур.

На основі вище описаного нами пропонується, виокремити такі сфери незаконної діяльності злочинних угруповань:

- у сфері економіки – легалізація незаконних капіталів, яка спричинила активізацію злочинної діяльності в кредитно-фінансовій системі, нецільове використання кредитів і бюджетних засобів, зростання кількості злочинів, пов'язаних з контрабандою матеріальних цінностей, продаж зброї, наркотиків, дорогоцінних металів;

- у сфері політики – політизація злочинних співтовариств (просування «своїх» депутатів у владні структури, формування груп тиску і лобювання інтересів);

- у сфері міжнародних відносин – інтеграція злочинних співтовариств у світову злочинність [2].

Ми не можемо залишити поза увагою те, що першою ознакою організованої злочинності є наявність об'єднання осіб схильних до злочинності з вираженою ієрархією, суворою дисципліною і стійкою системою кримінальних традицій.

Дотримуючись логіки нашого дослідження зазначаємо, що рівень організованої злочинності умовно ділиться на примітивний, середній і високий. Примітивний менш небезпечний, оскільки носить локальний характер і немає через відкликання чиновниками органів влади й управління. Середній і високий рівні є схожими. Їм характерні наступні ознаки: між главарем і виконавцем існують проміжні ланки; наявність підрозділів що спеціалізуються з різних напрямках; зв'язки з чиновниками органів влади й управління [2].

Одразу ж зауважимо, що деталізуючи тематику нашого дослідження до загальних ознак організованих злочинних груп в системі підприємницьких структур відносять такі: кримінальна організованість; тривалість функціонування; стійкість; масовість; розмежування функцій між учасниками; ієрархічність; спеціалізація діяльності; мета – максимальна прибуток у мінімальний термін; специфічне соціальне «страхування» членів групи; заходи для безпеки; жорстка дисципліна; наявність соціальних зв'язків й негативний вплив на суспільство; корупція; масштабний, міжрегіональний і відомий міжнародний характер злочинної діяльності; здійснення злочинної діяльності в економічних і політичних цілях; наявність лідера, керівного ланки [3; 4].

Резюмуючи вище описане констатуємо, що ефективна боротьба з проявами економічної злочинності потребує не лише комплексного системного підходу, органічного поєднання профілактичних, правоохоронних та репресивних заходів з боку держави, а і чітко визначених пріоритетів та належного забезпечення: економічного, кадрово-професійного, інформаційно-аналітичного, науково-методичного, матеріально-технічного тощо. Нехтування хоча б однією з цих складових, суттєво знижує ефективність боротьби з економічною злочинністю в державі.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Андрушків Б. М. Економічна та майнова безпека підприємства та підприємництва. Антирейдерство: монографія. Тернопіль: Тернограф. 2012.

456 с.

2. Вівчар О. І., Колесніков А. П. Соціальна безпека: навчальний посібник. Тернопіль: ФО-П Шпак В. Б. 2015. 146 с.

3. Вівчар О. І. Вплив злочинної діяльності на економічну безпеку підприємницьких структур в постконфліктних умовах: ідентифікація загроз та механізми протидії. Актуальні проблеми правознавства. Вип. 1(17). 2019. С. 113-119.

4. Кравчук С. Й. Економічна злочинність в Україні URL: <http://westudents.com.ua/glavy/16839-123-shlyahi-formuvannya-zagalnonatsionalno>.

УДК 347.23

Шармар О. М.

*доцент кафедри кримінального права
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент*

ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПРИВЛАСНЕННЯ, РОЗТРАТУ МАЙНА АБО ЗАВОЛОДІННЯ НИМ ШЛЯХОМ ЗЛОВЖИВАННЯ СЛУЖБОВИМ СТАНОВИЩЕМ

В умовах воєнного стану та масштабного привласнення, розтрату майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем передбаченого ст. 191 Кримінального кодексу України (далі — КК) набуває підвищеної актуальності.

Метою даної статті є висвітлення особливостей кримінальної відповідальності за привласнення, розтрату майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем, передбаченого ст. 191 КК.

Науковою розробкою цієї проблематики займалися Ю.А. Дорохіна, І. В. Навроцький, А. В. Савченко, М. І. Хавронюк та ін. Однак деякі аспекти кримінальної відповідальності за привласнення, розтрату майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем залишаються недостатньо дослідженими.

Основним безпосереднім об'єктом злочину є врегульовані законом суспільні відносини власності. Безпосереднім додатковим обов'язковим об'єктом злочину є суспільні відносини у сфері службової діяльності (ч. 2 ст. 191 КК).

Об'єктивна сторона злочину має форми: 1) привласнення чужого майна, яке було ввірене особі чи перебувало в її віданні; 2) розтрата такого майна зазначеною особою (ч. 1 ст. 191 КК); 3) привласнення, розтрати або заволодіння чужим майном шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем (ч. 2 ст. 191 КК).

Привласнення полягає у незаконному, безоплатному утриманні (вилученні) винним ввіреного чужого майна, що перебувало у його правомірному володінні. Як наслідок винний протиправно володіє і